

Luchtnormen vergen veel, té veel

Van onze redacteur

DEN HAAG – Het kabinet moet alle zeilen bijzetten om te voldoen aan de luchtkwaliteitsnormen die Brussel heeft voorgeschreven. Het onlangs verschenen Nationaal Luchtkwaliteitsplan maakt duidelijk dat Nederland er hard aan zal moeten trekken en desondanks op een aantal fronten tekort zal schieten.

Het Europese luchtkwaliteitsbeleid verlangt van de lidstaten dat ze de concentraties fijn stof en stikstofoxiden (NO_x) op een aanvaardbaar niveau brengen (respectievelijk in 2005 en 2010). Het is al jaren duidelijk dat de gestelde normen te hoog gegrepen zijn voor Nederland. Nederland is lang niet de enige lidstaat die de normen niet op tijd zal halen, maar verkeert wel in de meest nadelige uitgangspostie: dichtbevolkt, veel economische functies dicht op elkaar, veel transport, blootgesteld aan opwaaiend zeezout,

en buurland van majeure buitenlandse bronnen als het Ruhrgebied. De problemen met NO_x spitsen zich toe op het wegverkeer. In stedelijke gebieden, met name in de Randstad, is het NO_x-gehalte met geen mogelijkheid op tijd te reduceren tot het vereiste niveau. Vorig jaar heeft staatssecretaris Van Geel (VROM) negen drukke verkeersaders waarlangs dichtbevolkte wijken liggen, aangegeven als 'hotspots'. Voor die hotspots wil hij uitsel vragen: Brussel zou moeten toestaan dat de NO_x-norm daar vijf jaar later wordt be-

reikt, in 2015 dus.

Voor fijn stof gaat VROM uit van een overschrijding op grotere schaal. Het meeste fijn stof komt uit natuurlijke bronnen (zand, zeezout) en uit het buitenland. Vervulling uit eigen land komt hoofdzakelijk op het conto van het dieselveerkeer. Voortuitlopend op communautaire fijnstofnormen aan bussen, vrachtwagens en personenauto's (na 2010 verwacht), heeft het kabinet besloten om roetfilters en dieselmotoren met een lage NO_x-uitstoot fiscaal te stimuleren. De slechte luchtkwaliteit zadelt de Nederlandse samenleving op met twee kwaden: schade aan de volksgezondheid, geschat op 5000 vroegtijdige sterfgevallen per jaar, en frustratie van ruimtelijke ontwikkelingen. Recente uitspraken van de Raad van State wijzen uit dat NO_x en fijn stof een spaak in het wiel kunnen steken bij ruimtelijke plannen.

Wat betreft de Europese norm voor NO₂ is er wel een lichtpuntje: De Europese Commissie heeft aangekondigd dat ze nog eens kritisch zal kijken naar het 'toepassingsgebied' van die norm. Nederland stelt zich op het standpunt dat er een verschil moet worden gemaakt tussen de bescherming van ecologische waarden (in natuurgebieden) en de bescherming van de volksgezondheid (woongebieden en andere kwetsbare plekken). Het tweede doel, dat in stedelijke gebieden voorop staat, impliceert door de bank genomen minder strenge normen dan het eerste. De luchtkwaliteit heeft er overigens veel slechter voor gestaan: de afgelopen twintig jaar is de uitstoot van stikstofoxiden met 30% afgenomen en de uitstoot van fijn stof met 40%. (Kamerstuk 2004-2005, 28663, nr. 32)

Zie Overzicht W&R, pagina 9.

KORT NIEUWS

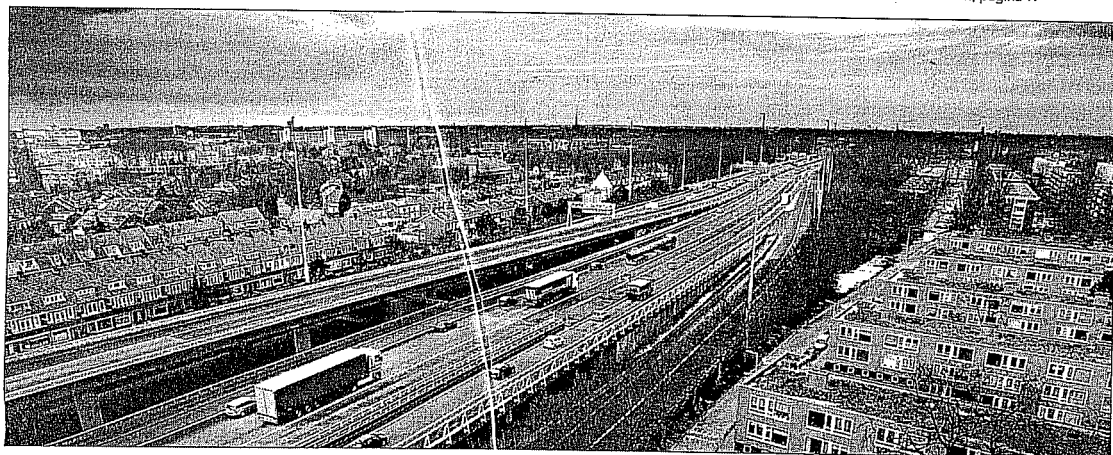
Open source software
Overheidsorganisaties zijn sinds de zomer van 2003 meer open source software en open standaarden gaan gebruiken. Dat blijkt uit de 1-meting die het onderzoeksbureau Merit in opdracht van minister De Graaf (Bestuurlijke Vernieuwing) eind vorig jaar heeft uitgevoerd. Waar in 2003 de helft van alle overheidsorganisaties aangaf iets van open source software te gebruiken is dat sinds 2004 gestegen tot 54%. Ook zijn overheidsorganisaties in toenemende mate overtuigd van het nut hiervan. Maar er zijn nog steeds belangrijke drempels die ervoor zorgen dat de grote potentie van open standaarden en open source software slechts in beperkte mate wordt benut. Veel respondenten zeggen liever te volgen dan de eerste te zijn. Daarnaast vrees een groot deel van de onderzochten meer opleidingskosten en een gebrek aan ondersteuning vanuit de markt.

Meer NS-loketten dicht

De Nederlandse Spoorwegen willen dit jaar tientallen loketten sluiten. Het gaat niet alleen om kleine stations, op ruim tien middelgrote stations wil de NS de kaartverkoop naar winkeltjes als Wizzl of Kiosk verplaatsen. Bovendien wil het spoorbedrijf af van een aantal agent-schappen, vaak postkantoren, omdat daar te weinig kaartjes over de toonbank gaan. Dat blijkt uit verslagen van overleggen tussen belangenhartigers als Rover, de ANWB en de Consumentenbond en de NS van de afgelopen maanden. 'De consumentenorganisaties zijn bezorgd over het hoge tempo waarin loketten gesloten worden, ook op grotere stations,' staat in een van de verslagen te lezen. (ANP)

Weinig vrouwen in bestuur

Het aantal vrouwen in universiteitsbesturen is erg laag, concludeert een projectgroep van drie Nederlandse universiteiten. Van de 256 bestuurlijke posten aan Nederlandse universiteiten zijn er maar 15 bezet door vrouwen. Dat is 6% van de bestuurders en daarmee volgens de onderzoekers 'schrikbarend weinig'. Momenteel hebben er twee vrouwen meer dan vorig jaar zitting in een van de besturen van de Nederlandse Universiteiten, aldus het Equal-project 'Doorbreking Genderkloof Universiteiten'. Het onderzoek werd uitgevoerd in het kader van de Internationale Vrouwendag aanstaande dinsdag. (ANP)



Een van de hotspots: de Rotterdam-Overschie, dichtbevolkte woonwijk en in de oeksls van de A13 en A20. Foto: David Rozing

Meer aftrekbare pensioenpremies

DEN HAAG – Bedrijven mogen ook aanvullende pensioenpremies van hun fiscale winst aftrekken voor de jaren dat een werknemer bij een dochtermaatschappij heeft gewerkt.

Het gaat hierbij om zogenaamde backservice-verplichtingen. Dit besliste de Hoge Raad vrijdag. Het standpunt is nieuw. Voorheen mochten werkgevers dit niet. Het arrest van de Hoge Raad is van belang voor bedrijven die bij de pensioenopbouw van hun werknemers een zogenaamd eindloonstelsel hanteren.

Bij een eindloonstelsel wordt per dienstjaar een vast aantal procenten opgebouwd van het toekomstige pensioen. In Nederland is het gebruikelijk 1,75% per dienstjaar op te bouwen. Dit percentage is ook fiscaal geaccepteerd. Na 40 dienstjaren heeft men dan, inclusief de AOW, 70% van het laatstverdiende loon opgebouwd. Een

loonsverhoging heeft invloed op het toekomstige pensioen. De financiering van de extra kosten voor het opheffen van de pensioenrechten over de voorgaande jaren heet backservice. In het door de Hoge Raad berechte geval had een werknemer een aantal jaren bij een werkmatschappij van een concern gewerkt. Later was hij overgeplaatst naar het hoofdkantoor. Toen hij daar een loonsverhoging kreeg, wilde het hoofdkantoor ook de extra pensioenpremies aftrekken voor de jaren dat de werknemer bij

de werkmatschappij had gewerkt. Aan de hand van de huidige regeling in de Pensioen- en spaarfondsenwet (PSW) beslist de Hoge Raad nu – in tegenstelling tot voorheen – dat ook de jaren dat werknemers bij de werkmatschappij hebben gewerkt mogen worden meegeteld. Dat betekent dat de in het kader van de backservice-verplichtingen betaalde premies geheel van de winst mogen worden afgetrokken.

Fiscanet

Volledig private uitvoering WIA is ook geen oplossing

Van onze medewerker

De regering worstelt met de financieringsvorm van de Werkhervattingsregeling gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA), onderdeel van de nieuwe WAO (Wet werk in inkomen naar arbeidsvermogen, WIA). De beoogde mengvorm, waarbij keuze zou bestaan tussen publiek en privaats verzekeren kende een aantal structurele bezwaren. Het kabinet overweegt nu om de WGA-verzekering geheel over te laten aan verzekeringsmaatschappijen.

komt kunnen worden bekostigd. Dit leidt in de aanvangsperiode tot hogere premies.

Aan privaats verzekeren zijn echter nog meer nadelen verbonden. De regering wil dat werknemers die vanaf 1 januari 2004 arbeidsongeschikt zijn geworden, vanaf 1 januari 2006 een WIA-uitkering krijgen. Verzekeraars zullen werknemers die op 1 januari 2006 al langdurig arbeidsongeschikt zijn echter niet willen verzekeren. Als werkgevers verplicht worden zich privaats te verzekeren, worden zij dus ook verplicht zelf tot in lengte van jaren de WGA-uitkering aan deze groep werknemers te betalen. Veel werkgevers zullen die last niet kunnen opbrengen. Een oplossing voor dit probleem is om de werknemers die tussen 1 januari 2004 en 1 januari 2006 arbeidsongeschikt zijn geworden nog een 'oude' WAO-uitkering te geven. Dat betekent echter twee jaar uitsel van de feitelijke invoering van de WIA, terwijl de hele discussie nu juist was begonnen omdat het UWV zegt niet meer in staat te zijn de WIA per 1 januari 2006 uit te voeren.

Een verder nadeel van volledig privaats verzekeren is dat alle werkgevers zich vóór 1 januari 2006 zullen moeten verzekeren. Weliswaar laat de regering de mogelijkheid open dat werkgevers het risico zelf dragen, maar dat is een wassen neus. Als de regering wil voorkomen dat werknemers geen WGA-uitkering ontvangen omdat de werkgever (bijvoorbeeld door een faillissement) niet tot betaling in staat is, zal net als bij het eigenrisicodragen in de WAO een garantie van een bank of verzekeraar vereist zijn. De praktijk heeft geleerd dat zelfs grote werkgevers deze garantie alleen kunnen krijgen in combinatie met een verzekering. Feitelijk zullen dus alle werkgevers zich vóór 1 januari 2006 moeten verzekeren. Zelfs als verzekeraars in staat zouden zijn alle verzekeringsaanvragen tijdig te verwerken, is het onmogelijk alle werkgevers nog tijdig zodanig te informeren, dat zij ook een verantwoorde keuze kunnen maken. Om te voorkomen dat werknemers uiteindelijk geen WGA-uitkering ontvangen, zal bovendien controle moeten plaatsvinden of voor alle werk-

gevers een garantie is afgegeven. De discussie over de WGA-premie wordt vertroebeld doordat diverse deelnemers aan die discussie eigen belangen hebben, die hun standpunten in de discussie bepalen. Private verzekeraars zijn uit op volledig private uitvoering van de WGA, aangezien die leidt tot verplichte winkelering bij hen. De sociale partners zijn in private verzekering de gelegenheid om een stukje van de in 1997 verloren zeggenschap over de werknemersverzekeringen terug te winnen. Door algemeenverbindendverklaring van CAO-afspraken kunnen zij het grootste deel van de werkgevers verplichten bij de maatschappij van hun keuze de verzekering van hun keuze te sluiten. Individuele werkgevers zijn daarentegen gebaat bij keuzemogelijkheden. De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft politiek prestige te verliezen als hij niet per 1 januari 2006 een nieuwe WAO tot stand brengt. En tenslotte heeft de minister van Financiën een fors monetair belang, doordat hij al jarenlang in Brussel mooi weer speelt met de overvloedige premiegelden van

werkgevers en werknemers, die hij daar als overheidsgeld presenteert. Een goede toekomst van de discussie vereist dat deze wordt ontdaan van argumenten die door eigenbelangen worden ingegeven. Tenslotte: wrang is dat de hele discussie waarschijnlijk overbodig is. De WIA moet er komen om het steeds maar toegenomen beroep op de WAO een halt toe te roepen. Enerzijds loopt dat beroep echter al sterk terug onder invloed van de Wet verbetering Poortwachter en de herkeuringsoperatie op basis van het aangescherpte Schattingsbesluit. Anderzijds is het probleem van het hoge beroep op de WAO ontstaan door de (meermalen aangetoonde) dalende kwaliteit van de WAO-keuringen. Voor dat probleem is geen nieuwe regeling vereist, maar een betere uitvoering van de bestaande regeling. Het vereist alleen politieke moed om dat te erkennen.

Mr. J.P.M. van Zijl

De auteur is advocaat te Tilburg.

Eerder was deze optie als te duur verworpen. Waar het UWV de premies van een bepaald jaar mag gebruiken om de uitkeringen over dat jaar te voldoen, moeten verzekeraars reserveringen aanleggen waaruit de in een jaar verwezenlijkte risico's voor de toe-